

ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ЛЬВІВ 1998

Перелік умовних позначень

ФОЗД	- фізкультурно-оздоровча діяльність
ФК	- фізична культура
ОзФК	- оздоровча фізична культура
ФОзП	- фізкультурно-оздоровча послуга
ФВ	- фізичне виховання
ВФК	- виробнича фізична культура
ППФП	- професійно-прикладна фізична культура
АПК	- агропромисловий комплекс
МФОзЗ	- масові фізкультурно-оздоровчі заходи
ФСК	- фізкультурно-спортивний клуб
ФОзК	- фізкультурно-оздоровчий комплекс
КСК	- культурно-спортивний комплекс
ТСОУ	- товариство сприяння обороні України

З М І С Т

Передмова.....	3
1. Загальні основи організації фізкультурно-оздоровчої діяльності.....	4
2. Правові, соціальні та економічні аспекти фізкультурно-оздоровчої діяльності.....	7
3. Організація фізкультурно-оздоровчої діяльності у сферах суспільства.....	11
4. Фізкультурно-оздоровча діяльність у виробничій сфері.....	14
5. Організація фізкультурно-оздоровчої діяльності у соціально-побутовій сфері.....	20
6. Організація масових фізкультурно-оздоровчих заходів.....	24
7. Підприємництво у фізкультурно-оздоровчій діяльності.....	30
Література.....	39

ПЕРЕДМОВА

Основна мета сучасної концепції подальшого розвитку фізичної культури як соціального явища, обумовлена необхідністю збереження та зміцнення здоров'я, покращення рівня навчальної, виробничої і соціальної активності, організації раціонального дозвілля та рекреації різних соціально-вікових верств населення її різноманітними засобами.

Згідно сучасної державної фізкультурно-спортивної політики активізації фізкультурної діяльності населення - головне призначення ФОЗД.

Для більш ефективного впровадження у життя ФОЗД в суспільстві, необхідно оперативно вирішувати питання пов'язані з удосконаленням підготовки фахівців-професіоналів.

Сьогодні всім фахівцям необхідно проаналзувати та узагальнити свій та чужий досвід, як позитивний так і негативний для відродження звільненої від ідеологічної та адміністративно-формальної суті однієї із сфер сучасного суспільства - ФК. Підвищенню професійного рівня майбутніх організаторів ФК сприятиме введення у навчальні плани спеціалізованих учбових закладів дисципліни "Організація та методика оздоровчої фізичної культури", яка допоможе озброїти студентів знаннями та навичками організаційної діяльності в системі державних, громадських та комерційних установ по впровадженню ОзФК.

Мета курсу допомогти в умовах застарілості та відсутності багатьох сучасних поглядів та положень, у раніш виданих посібниках та підручниках, ознайомитися з питаннями: сучасного стану та перспективи ФОЗД.

Предмет курсу являє собою систему основних знань необхідних для вирішення і вдосконалення організаційної роботи у всіх сферах життєдіяльності суспільства, яка пов'язана з впровадженням та поширенням ОзФК.

Завдання курсу - закласти основи організаційних знань, необхідних майбутнім фахівцям, в їх практичній роботі пов'язаній з ФОЗД. Відповідно цьому зміст курсу складається з питань:

- обґрунтованого поняття організаційної діяльності
- нормативно-правового регламентування ФОЗД
- взаємозв'язку організаційних форм та різноманітних видів ОзФК
- організації та проведення масових фізкультурно-оздоровчих заходів
- застосування нових форм господарювання державних, громадських організацій у ФОЗД
- комерційна ФОЗД.

Значення курсу полягає в тому, що він дає можливість оволодіти основами ФОЗД у тісному взаємозв'язку з концепціями та поглядами інших дисциплін навчального плану: соціальними загально-теоретичними, медико-біологічними, спортивно-педагогічними.

1. ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ФОЗД складається з державної, громадської та індивідуальної діяльності, у якій організаційно-управлінські, соціально-культурні, настанови, фізкультурна освіченість втілюються та реалізуються в цілеспрямованих діях і конкретних справах та заходах які забезпечують процес активізації фізкультурної діяльності людини.

Організація - відносно обособлені дії спрямовані на успішне виконання конкретних завдань - одна з основних функцій наукового управління. Існують і ще декілька галузей організаційно-управлінської діяльності, але в цьому розділі зупинимось на такому

Організація являє собою конкретну діяльність окремих робітників державних, громадських, комерційних установ системи фізкультурного руху, яка спрямована на створення необхідних умов по виконанню завдань щодо розвитку ОзФК в сферах суспільства.

У більшості випадках для досягнення конкретних завдань, необхідне виконання комплексу організаційних дій, послідовно змінюючих одне одного, тісно взаємопов'язаних, які часто повторюються, не завжди рівноцінних за об'ємом та значенням, але завжди впливаючих на кінцевий результат.

Організаційна діяльність передбачає утворення системи органів управління, координацію та взаємозв'язок організацій та установ які безпосередньо беруть участь у розвитку та розповсюдженні ОзФК у сферах суспільства.

Організаційна діяльність тісно пов'язана з особистими якостями окремого фахівця, до яких можна віднести рівень організаційних знань та вмінь.

Організаційні знання - це сукупність необхідних відомостей, розуміння завдань, вірне відображення науково-теоретичних положень організаційної діяльності.

Організаційні вміння - це здібність людини ефективно застосовувати набуті організаційні знання у практичній діяльності, яка вимагає

втілення у життя прийнятих рішень з врахуванням постійних організаційних змін.

Результатом ефективної організаційної діяльності завжди виступає досягнення поставленої мети.

До ФОЗД розуміються всі види фізкультурної діяльності, які включають визначені фізичні вправи та масово-оздоровчі заходи, основна мета яких - сприяти досягненню доброго фізичного та психічного стану людини, які не орієнтовні на спортивні досягнення. До суттєвих показників стану ФОЗД у суспільстві відносять рівень здоров'я та всебічний розвиток фізичних здібностей людей, ступінь використання засобів ФК у сферах суспільства, розгорнутість діяльності організацій системи управління фізкультурним рухом, матеріально-технічне та науково-методичне забезпечення, наявність та рівень підготовки професійних кадрів.

ФОЗД на сьогоднішній день складається з особистої, колективної та суспільної.

Особиста ФОЗД являє собою індивідуальне використання вмінь та знань в області ФК у повсякденному житті кожною людиною та визначає рівень розвитку фізичних здібностей, розумових якостей і стану здоров'я окремої особи.

Колективна ФОЗД - це сукупність теоретичних та практичних досягнень окремої групи осіб, об'єднаних загальною програмою дій у раціональному використанні набутих фізичних здібностей у суспільній діяльності.

Суспільна ФОЗД складається з сукупності науково-практичних досягнень, методів та умов спрямованих на фізичне вдосконалення населення та у високій ефективності застосування фізичних здібностей у практиці соціального життя. Рівень ФОЗД визначається всією сукупністю суспільних умов та факторів, які поділяються на загальні, спеціфічні та особливі.

Умови розвитку ФОЗД.

До загальних умов ФОЗД відносяться ті, які впливають на розвиток усіх сфер суспільного життя в країні. Це соціально-економічний устрій держави, форма державної влади, нормативно-правове регулювання, рівень розвитку економіки, характер і умови навчання та праці, наявність вільного часу, загальний рівень матеріального та культурного життя.

Специфічні умови ФОЗД - це такі, які характерні лише для сфери ФР: наявність розвиненої системи органів управління, фінансування з держбюджету, матеріально-технічне та науково-методичне забезпечення, наявність системи підготовки кадрів та ін.

Особливі умови ФОЗД пов'язані з періодами та обставинами життєдіяльності суспільства в цілому (перехідний період) чи з екстремальними ситуаціями в окремих регіонах (стихійні лиха, епідемії, військові дії) .

1.1. Організаційні форми та основні види фізкультурно-оздоровчої діяльності

Забезпечення усіх соціально-вікових груп населення необхідними організаційними формами ФОЗ занять - основна мета ФОЗД. Система ФОЗД складається з двох основних організаційних форм - державної та самодіяльної

Державна (регламентована) форма являє собою організацію обов'язкових, суворо регламентованих спеціальними програмами, занять (уроків) та заходів (навчальні заклади, армія).

Самодіяльна форма базується на добровільності та самостійному виборі видів ОзФК конкретною особою чи групою (самостійні заняття, заняття у групах оздоровчої спрямованості, масові заходи).

ФОЗД розвивається здебільшого за рахунок розповсюдження самодіяльної форми. На сьогоднішній день існують чотири основні організаційні форми самодіяльних фізкультурних занять: індивідуальна, сімейна, малогрупова і колективна. Кожна з форм, в залежності від спрямованості та впливу на розвиток людини може включати в себе такі види ФОЗД.

По-перше, види, які носять оздоровчий характер і спрямовані на розвиток необхідних фізичних здібностей і якостей. Види, якими можна займатися самостійно. До них можна віднести: ранкову гігієнічну гімнастику, оздоровчий біг, плавання, ритмічну гімнастику, східні системи гімнастики іт.

По-друге, види фізкультурної діяльності, які також спрямовані на фізичний розвиток людини і носять оздоровчий характер, але потребують соціального контакту. Спілкування, спільні дії, групові контакти являють невід'ємну частину цих видів. Вони також впливають на процеси самовиявлення особи, виховання, організації дозвілля. До них можна віднести: спортивні та рухливі ігри, туристські походи, колективні заняття у ФОЗ групах.

По-третє, види, які сприяють не тільки збереженню та змцненню здоров'я, а й підвищенню інтелектуального рівня, тобто потребують додаткової розумової праці. Це - спортивне моделювання,

спортивне орієнтування, туристські багатоборства, прикладні види спорту, городки та ін.

Контрольні запитання:

1. Охарактеризуйте структуру організаційної діяльності.
2. Дайте визначення поняттю ФОЗД.
3. Охарактеризуйте умови ФОЗД.
4. Основні форми організації ФОЗД.
5. Як поділяються види ФОЗД в залежності від їх спрямованості.

2. ПРАВОВІ, СОЦІАЛЬНІ ТА ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тісний взаємозв'язок ФОЗД з основними сферами життєдіяльності суспільства, такими як навчально-виховна, виробнича, соціально-побутова, потребують на сучасному етапі удосконалення її основних функцій та чіткої конкретизації завдань. Виходячи з вищевикладеного, державними та громадськими організаціями передбачається ряд конкретних заходів щодо більш широкого та якісного застосування засобів фізичного виховання населення, по всій гамі соціально-економічного життя держави.

2.1. Нормативно-правове регламентування фізкультурно-оздоровчої діяльності

У суспільстві право розглядається як інструмент суспільного розвитку, як ефективний засіб здійснення внутрішніх та зовнішніх функцій держави.

Правове регламентування виступає невід'ємним компонентом управління суспільством в цілому та його складових, яке втілюється у загальнообов'язкових нормативних актах: встановлених державою з метою їх регулювання та розвитку у відповідності до державної політики.

Основи організаційного забезпечення ФОЗД знаходять своє відображення у системі нормативно-правових актів, які по своїй юридичній

сил не однакові, тому що цими питаннями займається ціла система органів. Розрізняють дві групи правових актів: закони, підзаконні акти.

Серед законів особливе значення має Конституція України, яка гарантує державну підтримку розвитку фізичної культури (Ст.49), закріплює права громадян на об'єднання у громадські організації, передбачає сприятливі умови розвитку Фізичної Особи (ФО) у зв'язку з правами громадян на охорону здоров'я, вільний розвиток, особистості, комерційну діяльність.

Законами України визначається місце та роль ФК сферах суспільства. До них можна віднести "Кодекс Законів України про працю", "Законодавство про освіту", "Законодавство про охорону здоров'я" та інші акти подібного рівня.

Особливе місце займає Закон України "Про фізичну культуру і спорт" прийнятий Верховною Радою України 24 грудня 1993 року. Цей Закон визначає загальні, правові, економічні і організаційні основи фізичної культури і спорту в Україні. Другий розділ цього Закону присвячений фізкультурно-спортивним сферам і напрямкам впровадження фізичної культури. Один із напрямків - ФОЗД, основне завдання якої підтримання та зміцнення здоров'я людей у виробничій, навчально-виховній та соціально-побутовій сферах.

Другу групу складають підзаконні акти, які називаються актами державного управління у сфері фізичної культури. Вони приймаються виконавчо-розпоряджувальними органами та спрямовані на встановлення, зміну, конкретизацію чи відміну правових норм з метою забезпечення нормального функціонування установ та організацій, які здійснюють ФОЗД серед населення.

Виходячи з різної ступені компетенції органів управління фізичною культурою всі акти поділяються на такі групи.

1. Акти органів загальної компетенції (Кабінет Міністрів України, виконавчі місцевих Рад народних депутатів, депутатські комісії).
2. Акти органів спеціальної компетенції (система органів Державного комітету України по фізичній культурі і спорту).
3. Акти міністерств та відомств, які проводять ФОЗД у своїх установах (Міністерство освіти, Міністерство охорони здоров'я, Міністерство культури, Міністерство оборони та ін).
4. Акти адміністрації підприємств, установ, навчальних закладів, спортивних організацій.

Таким чином юридична сила того чи іншого акту управління визначається об'ємом повноважень та місцем у системі державного керівництва фізичною культурою. Єдність при цьому забезпечується тим, що нормативні акти не можуть прогидати один одному. Кожен акт

повинен відповідати акту вищестоячого органу, а також законам та Конституції України.

Нормативне регламентування - це визначення параметрів діяльності фізкультурно-спортивної організації її підрозділів чи окремих робітників на основі розроблених нормативів. Встановлені норми знаходять своє відображення у нормативних документах (Статути і товариств, Положення про ДЮСШ, правила змагань, спортивна кваліфікація та ін.)

2.2. Соціальні аспекти оздоровчої фізичної культури

ФК як специфічний вид соціальної діяльності по своїй природі поліфункціональна. Під час історичного розвитку людства, коло соціальних функцій ФК розширювався та трансформовався. На сьогоднішній день ФК виступає важливим засобом підвищення соціальної, навчальної і трудової активності людей, задоволення їх моральних, естетичних та творчих запитів життєво важливої потреби взаємного спілкування. Основним завданням ФК є постійне підвищення рівня здоров'я населення. Як свідчить досвід практичної ФОЗД, використання тих чи інших форм та видів ОзФК, надзвичайно ефективно для профілактики сезонних та соціальних захворювань, підвищення працездатності, продовження тривалості життя, забезпечення активного довголіття, організації раціонального дозвілля, боротьби з нервово-психічним навантаженням та шкідливими звичками, пізнання власних можливостей.

Основне завдання ФОЗД у сферах суспільства - підтримка та зміцнення здоров'я людей - основної соціальної цінності суспільства.

Для вирішення цього завдання оздоровчої форми ФК повинні зайняти одне з основних місць у життєдіяльності кожної людини.

Гімнастика на виробництві, фізичне виховання у дорослих установах та навчальних закладах, самостійні заняття оздоровчої спрямованості, заняття у ФОЗ групах, участь у масових фізкультурно-спортивних заходах за місцем праці, навчання, відпочинку та проживання, рекреаційні заходи у санаторіях, профілакторіях, туристські походи, ігри та розваги і багато інших видів складає систему засобів ФОЗД, впливаючих на процес соціалізації суспільства.

2.3 Економічна ефективність фізкультурно-оздоровчої діяльності

ФК являє собою специфічну галузь народного господарства, основною економічною функцією якої є виробництво ФОЗ послуг. Вона

відноситься до невиробничої сфери, характерною ознакою якої є не виробництво продукту, а надання послуг.

Економічна ефективність ФОЗД - це категорія яка відображає ступінь використання коштів, передбачених для виробництва ФОЗП.

Кількісним виразом економічної ефективності ФОЗД є співвідношення між результатами господарської діяльності у сферах суспільства та витратами коштів на її здійснення. Економічна ефективність може визначатися стосовно до різних рівнів господарювання. На макрорівні економічна ефективність ФОЗД відображає ступінь раціональності використання матеріальних, виробничих та фінансових засобів, виділяються суспільством на розвиток ОзФК, як галузі народного господарства.

На мікрорівні економічна ефективність у її кількісній визначеності свідчить про вміння виробничого колективу ФОЗ установи раціонально, економічно вигідно здійснювати господарську діяльність по виробництву ФОЗП та їх попиту.

Таким чином, економічна ефективність ФОЗД може свідчити:

1. Про економічну вигоду суспільства яку воно отримує від розвитку ФОЗД.

2. Про ступінь розвитку вміння розуміти вести господарство ФОЗ установами.

3. Про доцільність використання коштів виробничих колективів, навчальних закладів, особистих заощаджень населення на споживання ФОЗП з метою ствердження здорового способу життя.

На сьогоднішній день в економіці ФК ситуація яка потребує від керівників та фахівців приділяти увагу не тільки аналізу економічної ефективності своїх організацій та пошуку шляхів її зростання але і достатньо серйозно відноситись до економічного інтересу споживачів ФОЗ послуг, враховувати його прагнення до отримання економічної вигоди від занять.

Контрольні запитання

1. Назвіть основні Закони України, в яких підкреслюється значення і роль ФК.

2. Наведіть приклади нормативних документів, які регламентують діяльність фізкультурно-спортивних організацій

3. Що таке нормативне регулювання?

4. Соціальне значення ФОЗД.

5. У чому полягає економічна ефективність ФОЗД

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРАХ СУСПІЛЬСТВА

У законодавчих документах України з питань фізичної культури вказується на необхідність покращення організації ФОЗД дітей дошкільного та шкільного віку, залучення до регулярних занять ОЗФК всієї маси дітей, створення необхідних організаційних та технічних умов.

У системі професійно-технічної освіти разом з підвищенням розвитку фізичних здібностей необхідно удосконалювати ППМ

Значно зростає роль вищої школи у використанні ФОЗД виховання фізично підготовлених фахівців народного господарства.

ФОЗД у виробничій сфері покращує стан здоров'я, нормалізує функції організму, підвищує працездатність, попереджує травматизм, скорочує час відновлення працівників промислових підприємств та установ, робітників сільського господарства.

ФОЗД у соціально-побутовій сфері - важлива умова широкого впровадження ФК у повсякденний побут населення, організації відпочинку та дозвілля.

3.1. Фізкультурно-оздоровча діяльність у навчально-виховній сфері

За організацію ФОЗД у навчально-виховній сфері відповідає Міністерство освіти України. В систему Міністерства освіти входять дошкільні заклади, початкові, неповні середні та середні школи, професійно-технічні училища та вищі учбові заклади.

Принципи та форми організації ФВ дошкільників, учнів професійно-технічних училищ, коледжів, студентів вузів визначені Положенням про ФВ учнів та студентів. Організаційно-методичним принципом здійснення ФОЗД дошкільнят, учнів та студентів є диференційоване застосування засобів виховання на уроках та заняттях з урахуванням стану здоров'я, ступеня фізичного розвитку, рівня фізичної підготовки.

Положенням встановлено, що ФОЗД молоді забезпечується органами освіти при сприянні комітетів з ФК і С. На них покладається

1. Забезпечення керівництва ФВ учнів та студентів, контроль за організацією ФФЗ в режимі дня, а також Фоз роботи у позаучбовий час.

2. Забезпечення навчальних закладів вчителями ФВ, викладачами, тренерами, організація кваліфікації, узагальнення та розповсюдження передового досвіду.

3. Участь сумісно із зацікавленими організаціями в проведенні Фоз роботи в дитячих та студентських оздоровчих таборах, за місцем проживання.

4. Забезпечення занять з ФВ, та спортивно-оздоровчого тренування інвентарем, обладнанням, учбовими програмами, методичними посібниками.

5. Проведення змагань, контроль за ФФЗ роботою.

3.2. Оздоровча фізична культура у дитячих дошкільних закладах

ОзФК у дитячих дошкільних закладах проводиться згідно спеціально розробленої програми штатними вихователями чи фахівцями ФВ.

До основних завдань ФФЗ роботи з дітьми дошкільного віку відносяться:

- охорона та зміцнення здоров'я;
- сприяння нормальному розвитку функцій організму;
- розвиток фізичних здібностей та рухових якостей;
- виховання позитивних моральних якостей;
- сприяння формуванню інтересу до фізкультурних занять.

Засобами ОзФК дітей дошкільного віку виступають: гігієнічні, побутові та природні фактори; фізичні вправи.

Програмою передбачені основні форми ФФЗД:

- індивідуальні сеанси рухів та масаж (для дітей ясельного віку);
- заняття ФК урочного типу;
- рухливі гри;
- прогулянки та екскурсії;
- фізкультурні хвилини;
- фізкультурні свята;
- «Дні здоров'я»;
- самостійна рухлива активність;
- індивідуальні завдання (домашні).

Окрім названих форм ФФЗД у дитячих дошкільних закладах, за угодженням із керівництвом закладу та батьками, можуть

організовуватися групи початкової підготовки ДЮСШ з видів спорту які потребують ранньої спеціалізації. А також спеціальні групи для дітей з відхиленнями у фізичному розвитку.

Загальне керівництво ФВ учнів загальноосвітніх шкіл, як було зазначено, здійснює Міністерство освіти. Організація ФВ учнів загальноосвітніх шкіл забезпечується органами народної освіти на місцях, дирекціями шкіл, вчителями ФК, організаторами позакласної та позашкільної роботи, колективом ФК школи.

Основними завданнями ФОЗД є:

- зміцнення та збереження здоров'я школярів;
- всебічний розвиток фізкультурних здібностей;
- поглиблення фізкультурних знань, необхідних для використання у повсякденному житті;
- формування свідомої мотивації до занять ФК.

Систему взаємопов'язаних організаційних форм ФОЗД складають.

1. Уроки ФК

2. Позаурочні заходи в режимі дня (гімнастика до занять, фізкультурні хвилинки, фізкультурні розваги на перервах, фізкультурна година).

3. Позакласна ФОЗД (заняття в оздоровчих групах, спортивних секціях, спортивні змагання).

4. Позашкільна ФОЗД (за місцем проживання, заняття у ДЮСШ, у секціях ФСТ, самостійні заняття).

В системі професійно-технічної освіти керівництво ФВ здійснюється Міністерством освіти, у зв'язку з тим, що професійно-технічна освіта входить до його сфери діяльності.

Положенням про ФВ учнів системи профтехосвіти передбачається взаємопов'язані форми ФОЗД:

1. Уроки ФВ.

2. ФОЗВ в режимі дня

3. Масово-спортивна робота.

4. Професійно-прикладна фізична підготовка.

Спроможність системи ФВ забезпечується ефективністю уроків ФВ та раціональним використанням в режимі дня учбового закладу, ФОЗ та спортивних заходів, широким залученням учнів у різні форми ФОЗД.

Весь процес ФВ повинен здійснюватись з урахуванням професійно-прикладного напрямку, підготовки учнів до майбутньої професії.

Загальну відповідальність за ФВ несе директор училища. Керівник ФВ відповідає за виконання учбової програми, за оволодіння знаннями та навичками фізичної підготовки усім контингентом учнів.

Безпосередньо відповідальність за дотримання учнями режиму дня, виконання ранкової гімнастики, несе майстер виробничого навчання.

ФОЗД у вищих навчальних закладах включає: академічні учбові заняття (обов'язкові та факультативні), професійно-прикладну фізичну підготовку, фізичні вправи в режимі дня, самодіяльні заняття студентів ФК, спортом, туризмом у позаучбовий час в спортивно-оздоровчих секціях та групах, ФОЗ таборів.

Програмо-методичне керівництво фізичним вихованням студентів вузів здійснює Міністерство освіти України. Безпосереднє керівництво фізичним вихованням здійснює відділ фізичного виховання, управління вузів.

ФОЗД вузів керують кафедри ФВ, спортивною роботою - спортивні клуби.

Студенти вищих навчальних закладів, залежно від стану здоров'я, та спортивної підготовленості поділяються на відділення: основні, медичні, підготовчі.

Контрольні запитання:

1. Яке Міністерство відповідає за ФОЗД у навчально-виховній сфері?
2. Назвіть типи закладів навчально-виховної сфери.
3. Який документ регламентує процес ФВ у навчально-виховній сфері?
4. Назвіть види ФОЗД передбачені програмою для дошкільних виховних закладів.
5. Назвіть основні форми ФОЗД у загальноосвітніх школах.
6. Назвіть основні види ФОЗД для вищих навчальних закладів.

4. ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧА ДІЯЛЬНІСТЬ У ВИРОБНИЧІЙ СФЕРІ

ФОЗД у виробничій сфері здійснюється на основі встановлених законодавством вимог щодо режиму праці і відпочинку шляхом проведення реабілітаційних та професійно-прикладних занять в режимі робочого дня, післятрудового відновлення, профілактичних занять, спортивно-масової роботи. Основу ФОЗД у виробничій сфері складає ВФК.

ВФК - це раціонально визначена і профілактично методично обґрунтована система оздоровчих, відновлювальних, профілактичних, професійно-прикладних фізкультурних заходів, скерованих на збереження здатності людини до визначеної трудової діяльності в суспільному виробництві.

ВФК вирішує такі завдання:

- загально-оздоровчі: зміцнення здоров'я;
- спеціфічні:

а) створення найбільш сприятливих умов для оволодіння професією,

б) для підвищення і збереження кваліфікації і професійної працездатності, б) усталене сприяння скорішому відновленню працездатності і зниженню втоми як в процесі праці так і після роботи;

в) спеціальний підбір фізичних вправ разом з різними гігієнічними і фізіотерапевтичними процедурами для сприяння професійній праці несприятливих впливів різних факторів праці і професійних захворювань.

ВФК як система має такі самостійні напрями:

1. Виробнича гімнастика: її основним завданням є підвищення працездатності під час роботи за рахунок зниження втоми, прискорення відновлювальних процесів.

2. Після робоче відновлення, як сприяє прискоренню відновлювальних процесів після закінчення робочого дня.

3. Профілактика впливу несприятливих факторів праці, сприяє підвищенню стійкості організму до їх дії.

4. Професійно-прикладна фізична підготовка, яка передбачає розвиток або підтримку визначеного рівня фізичних і психічних якостей, навичок і вмінь.

Виробнича гімнастика має 4 види:

1. Увідні гімнастика
2. Фізкультурна пауза
3. Фізкультурні хвилини
4. Мікропаузи

Увідні гімнастика - це комплекс фізичних вправ, які вносять людину до роботи. Оскільки різні фізіологічні функції організму, в тому числі і ЦНС досягають оптимальної інтенсивності і включаються в робочий режим неодноразово, то виникає необхідність їх активізації.

Фізкультурна пауза, яка вводить в режим робочого дня для активізації поточного відновлення працездатності за принципом активного відпочинку. Являє собою спеціально підібраний комплекс фізичних вправ з урахуванням специфіки професії, який виконується у спеціально призначений час з зупинкою виробничого процесу.

Фізкультурні хвилини - належать до малих форм активного відпочинку. Вони проводяться протягом 1-2 хвилини і складаються з 2-3 вправ, які виконуються індивідуально. Фізкультурні хвилини можуть бути загальною або локальною дією. Позитивний ефект досягається лише при багаторазовому виконанні різних за змістом фізкультурних хвилин протягом робочого дня.

Мікропауза - друга мала форма активного відпочинку. В основному виконується одна вправа, окремий рух або прийом, повторений 4-6 разів протягом 20-30 секунд. Позитивний ефект досягається при багаторазовому виконанні.

4.1. Форма післяробочого відновлення

Правильно побудований режим роботи, ефективна його організація це ще неповне вирішення питання про ліквідацію фізичної втоми або нервової напруженості, тому до кінця робочого дня людина як правило втомлюється.

Одним із засобів, що дозволяє прискорити процеси відновлення спеціально підібрані фізичні вправи, дія яких оснований на ефекті рухової переключень.

Заняття з метою відновлення працездатності можуть проводитися безпосередньо з цеху, у спеціально обладнаних на підприємстві відновних центрах, кімнатах психологічного розвантаження, і спортивних спорудах, що є на території підприємства.

Для відновлення сил можуть використовуватися різні засоби ФК: самостійно так і в комплексі з гігієнічним і фізіотерапевтичним тренуванням. Вибір цих засобів залежить від характеру локалізації ступені втомлення у процесі праці.

4.2. Профілактичні заходи в системі виробничої фізичної культури

Основним завданням занять ФВ профілактичного спрямування підвищення стійкості організму до несприятливих дій різних шкідливих факторів виробництва, таких як, забрудненість, запиленість, вібрація та ін.

Основними формами занять профілактичної спрямованості профілактична гімнастика, профільовані групи здоров'я, самостійні заняття, в санаторно-профілактичних центрах підприємств,

Всі названі форми мають свої особливості.

населення до систематичних оздоровчих занять, підвищення рівня фізичної підготовленості, виховання морально-вольових якостей, стимулювання свідомого відношення до занять, організації та проведення раціонального дозвілля.

У системі ФОЗД ФОЗЗ - це ігрова діяльність, учасники якої з врахуванням їх віку, статі, фізичної підготовленості мають приблизно рівні можливості досягти перемоги.

6.1. Завдання масових фізкультурно-оздоровчих заходів та принципи їх проведення

Масові ФОЗЗ повинні вирішувати різноманітні оздоровчі та соціальні завдання.

1. Пропаганда та реклама форм та видів ОзФК.
2. залучення верств населення до суспільно корисної діяльності.
3. Сприяння соціально-психологічного клімату окремих колективів
4. Виховання загальних та прикладних навичок та вмінь.
5. виявлення перспективних резервів для масового спорту
6. Встановлення особистих та колективних «рекордів».
7. Підвищення підсумків діяльності окремих фізкультурних колективів, груп, секцій
8. Обмін досвідом.
9. Виконання нормативів державних тестів фізичної підготовленості та вимог класифікації.

Організація та проведення масових ФОЗЗ базується на таких основних принципах:

1. Відповідність організації та проведення ФОЗЗ його основним завданням.
2. Доступність за часом та місцем проведення ФОЗЗ для учасників та бажаних взяти в ньому участь.
3. Можливість виконання видів програми усіма учасниками
4. Дотримання правил безпеки, охорони здоров'я честі і гідності громадян у процесі проведення заходів.
5. Забезпечення атмосфери видовищності, естетичності, святковості.
6. Інформаційне та матеріально-технічне забезпечення учасників та глядачів.

Невиконання вимог хоча б одного принципу може негативно вплинути на успішне проведення ФОЗЗ, обмежити велику підготовчу роботу, привести до небажаних наслідків у системі ФОЗД.

0.2. **Інші фізкультурно-оздоровчі заходи та їх місце у фізкультурно-оздоровчій діяльності**

ФОЗ залежить від їх спрямованості та завдань поділяються на такі види:

1. **Пропагандистсько-рекламні** /показові змагання та виступи, відкриті змагання, фізкультурні паради, блиц-турніри, національні забави/.
2. **Навчально-тренувальні** /нормативно-кваліфікаційні змагання, товариські зустрічі, рухливі ігри, туристські зльоти, Дні здоров'я/.
3. **Спортивно-видовищні** /турніри, спартакіади, меморіали, першості за спрощеними правилами з видів спорту/.
4. **Рекреаційні** /фізкультурні свята, конкурси. Змагання у зонах відпочинку, туристські походи /.

Кожен з видів ФОЗ повинен застосовуватися у ФОЗД для вирішення конкретних завдань. Так перша група заходів повинна сприяти процесу залучення населення до занять у ФОЗ групах та секціях, підвищення рівня фізкультурних знань, надання можливості випробувати свої сили у виконанні тих чи інших вправ.

Друга група заходів є невід'ємною навчально-тренувального процесу, їх основна мета підвищення емоційності занять, стимулювання процесу вдосконалення фізичних якостей, виконання нормативів.

Третя група, допомагає виявленню перспективних резервів встановленню особистих та групових рекордів, виконанню вимог класифікації.

Четверта група заходів спрямована на організації та проведенню раціонального дозвілля, та відпочинку різних верств населення.

0.3. **Організація та проведення фізкультурно-оздоровчих заходів**

Успіх організації та проведення масових ФОЗ залежить від чіткого їх планування впродовж календарного року, яке повинно передбачити характер, зміст, приналежність, завдання та масштаб.

В залежності від завдань та особливостей, заходи можуть бути разовими чи багатотуровими. За характером залучення результатів заходи поділяються на особисті, особисто-командні, командні.

За змістом програми заходи бувають комплексні, з окремого виду вправ чи виду спорту, багатоборства та естафети.

За приналежністю та масштабом розрізняють: відомчі, районні, міські, обласні.

План фізкультурно-спортивних заходів конкретної організації складається з трьох розділів:

1. Масові фізкультурно-оздоровчі заходи.
2. Комплексні заходи /спартакіади/.
3. Змагання з видів спорту, окремих вправ

У календарних планах фізкультурно-спортивних заходів передбачається проведення внутрішніх заходів, а також участь у заходах, проводиться іншими організаціями. Заходи у колективах та клубках повинні проводитися перед районними, міськими та обласними заходами.

Вдале проведення фізкультурно-оздоровчого заходу залежить від чіткої підготовчої та організаційної роботи. Ця робота може бути розділена на три етапи.

Перший етап включає визначення термінів проведення заходу, складання кошторису витрат, затвердження складу оргкомітету та суддівської колегії, підготовку місць проведення. Ця робота виконується організацією яка відповідає за проведення заходу.

Другий етап - організаційна діяльність оргкомітету, головного судді та секретарі. Їм необхідно перевірити готовність місця проведення заходу, подбати про матеріально-технічну забезпеченість, підготувати необхідної документації, розробку сценарію, церемоніалів відкриття та закриття, придбати нагороди для переможців та сувеніри для учасників, естетичне оформлення місця проведення заходу, медичне забезпечення та ін.

Третій етап - безпосереднє проведення ФОЗ успішність якого повністю залежить від вибраного способу проведення, чіткої роботи суддівської колегії та секретаріату.

Існує декілька способів проведення масових фізкультурно-спортивних заходів /прямий, круговий, з вибуванням, змішаний та ін./

У практиці ФОЗД з організації та проведення заходів оздоровчого та рекреаційного характеру застосовується спосіб який «випривнює» учасників за допомогою «гандикапів» або «фор». Вирівнювання можливостей кожного учасника можна досягти наступними методами:

1. Зменшенням дистанції для слабопідготовлених при одночасному старті і визначення переможців за порядком проходження загальною для всіх фінішу.
2. Роздільний старт, що передбачає стартування останніми сильніших учасників. Переможці визначаються за порядком проходження загальною для всіх ліній фінішу.
3. Встановлення кожному учаснику контрольного нормативу в залежності від його кращого, особистого результату. Після закінчення виконання змагальних вправ першість визначається за

кращою різницею між показниками результатів на змаганнях та контрольними нормативами.

6.4. Масові фізкультурно-оздоровчі заходи як видовища

Розглядаючи ФОЗЗ як видовища необхідно знати історичні особливості їх розвитку.

Короткий фрагментальний розгляд історії масового свята з елементами ФК можна почати з епохи стародавньої Греції та Риму де вони не носили стихійного характеру, а спеціально готувались. У стародавніх Греків свято виступало самостійною розвиненою формою дозвілля та носило характер забав і різноманітних змагань. Відомі Дельфійські, Пифійські, Немейські ігри. Вершиною грецьких ігор-свят стала всесвітньо відома Олімпійська ігра - своєрідний спортивний театр.

Свята стародавньої Греції це один з перших зразків організованого масового дійства у якому проявлялися такі специфічні риси, як масовість, комплексність, видовищність, ігровий характер.

Свята Стародавнього Риму набувають більш видовищного характеру, у яких був чіткий розподіл на учасників та глядачів. Цей процес пов'язаний із зміною розуміння змісту дозвілля, яке стає не тільки суцільною, а й особистою цінністю і передбачає не активність більшості присутніх, а соціальну пасивність глядачів. Це відрізняє римські видовища від стародавньої грецьких.

У середині віка розшарування масового свята продовжується ще більш інтенсивно. Спостерігається чіткий розподіл на офіційні свята пануючого класу та народні дійства

Особливої уваги заслуговують лицарські турніри - свято з ретельною режисерською розробкою, традиційним ритуалом, надзвичайно яскраве видовище для громадян.

Народні свята відрізнялися масовістю та носили яскраво виражений самодіяльний характер. Такі свята обов'язково включали проведення різноманітних національних ігор та забав.

Подальший історичний розвиток та популярність масових свят свідчать про те, що вони виступають однією з форм культури, складовою частиною якої є культура фізична.

На сьогоденний день масові ФОЗЗ необхідно розглядати як одне із соціальних явищ головним завданням якого є організація дозвілля, зняття емоційної напруженості, змісту стереотипу поведінки всебічного фізичного вдосконалення

Складовою частиною фізкультурно-спортивного свята є видовище. Яскраві, видовищні заходи фізкультурно-спортивного характеру надають

людям можливість відчуття сильних естетичних переживань стимулюють появи колективних емоцій за рахунок не передбаченості дійства, зміна ситуацій, екстремальності діяльності учасників. Основними рисами видовищності виступають:

1. Відчуття особистої причетності.
2. Прагнення до колективного спілкування.
3. Позитивний емоційний настрій.

Все вищезазначене ще раз підкреслює значимість та соціальне масових ФОЗ, складової частини ФОЗД у суспільстві.

Видовища виконують важливу соціальну функцію - раціональне використання вільного часу різними верствами населення. За даними різних досліджень фізкультурно-оздоровчі видовища займають значне місце у структурі дозвілля населення, поступаючись лише таким видам діяльності як читання, перегляд телепередач, кінофільмів. Однак можливо врахувати, що функцію раціональної організації більшого часу. Фізкультурно-оздоровчі видовища можуть виконувати за умови реалізації всіх принципів проведення заходу і перш за все забезпечення рухливої активності.

Виконуючи морально-регулятивну функцію фізкультурно-оздоровчого видовища здійснюють великий виховний вплив на людей особливо на молодь. В екстремальних умовах розкриваються та мають прояв різноманітні соціально-вагомі моральні якості, наполегливість, цілеспрямованість, воля до перемоги, сміливість та ін. Це являє собою велику цінність тому що дозволяє розглядати ФОЗ як важливий засіб формування розвиненої особистості.

Задовільняючи інформативні потреби населення фізкультурно-оздоровчі видовища відіграють роль масового розповсюдження раціонального рухливого досвіду суспільства виконуючи комунікативну функцію. Цей досвід формується роками та акумулюється у досягненнях. Тому фізкультурно-оздоровчі видовища виступають як один із першорядних та найбільш дієвих засобів залучення населення до занять ФК.

Фізкультурно-оздоровчі видовища виконують естетичну функцію задовольняючи потяг людей до прекрасного.

Отже фізкультурно-оздоровчі видовища являють собою рівень суспільного розвитку діяльності людей що відповідають сесціальним потребам суспільства, спрямованим на оптимізацію процесу фізичного і духовного удосконалення людини.

Контрольні завдання:

1. Назвіть основні завдання МФОЗ

1. Назвіть види МФОЗЗ
2. Вкажіть основні етапи організації та проведення МФОЗЗ
3. Які основні способи проведення МФОЗЗ.
4. Які пункти включені в «Положенні про МФОЗЗ»

7. ПІДПРИЄМНИЦТВО У ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДРОВЧІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Перебудова суспільства яка здійснюється сьогодні на наших очах являє собою складну, кропітку а в багатьох випадках протирічну діяльність у всіх соціальних сферах. У соціально політичному житті це перехід від тоталітаризму до демократії в економіці - від адміністративно-командної системи до ринку, у житті людини набуття статусу суб'єкту самостійної господарської діяльності.

Підприємництво, менеджмент, маркетинг - ці терміни все частіше використовуються у повсякденному житті.

Перші спроби підприємницької діяльності у сфері оздоровчої фізичної культури - це створення малих, окремих підприємств, кооперативна та індивідуальна діяльність.

У Законі України «Про підприємництво» дається таке визначення підприємництва: «Підприємництво - це самостійна ініціатива, систематична, на власний ризик діяльність по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг та заняття торгівлею з метою отримання прибутку». Отже підприємництво це:

- готовність добровільно брати на себе весь ризик, пов'язаний з реалізацією нових ідей;

- здійснення сміливих, важливих, важких проектів,

- спроба придумати, створити, зробити щось нове, чи удосконалити існуюче;

- діяльність розумної, енергійної та ініціативної людини, яка володіє матеріальними коштами і використовує їх для бізнесу.

Підприємництво це вид діяльності що дає суспільству чи якійсь її сфері позитивні наслідки:

- підприємець особисто зацікавлений у власній справі, тому шукає оригінальні шляхи;

- підприємець може швидше та легше задовольнити потреби, тому що він намагається

- передбачити їх позов та розраховує отримати прибуток ранше конкурентів;
- підприємець надає населенню нові робочі місця та оплату праці.

7.1. Види підприємництва

Відомо чотири основні форми підприємництва:

1. Особисте володіння (індивідуальна діяльність)
2. Малі та середні підприємства (кооперативи)
3. Акціонерні товариства (товариства з обмеженою відповідальністю, орендні підприємства)
4. Фірми та корпорації.

На сьогоднішній день у сфері оздоровчої фізичної культури найбільш розповсюдженою формою підприємництва стали малі та середні підприємства що пов'язано з такими їх перевагами:

1. Незалежність дій.
2. Можливість гнучких оперативних рішень.
3. Адаптація до особливостей місцевих умов.
4. Більш низькі оперативні витрати.
5. Можливість швидкого фінансового успіху.
6. Сумісництво декількох професій.
7. Збереження підприємницького оптимізму.
8. Перевага при спеціальному ринку.

7.2. Характеристика ринку

Підприємництво може функціонувати і розвиватися лише в умовах ринкової економіки, відповідної кредитної і фінансової системи.

Що ж таке ринок? Ринок це інформаційна система що пов'язує між собою попит і пропозицію на товари чи послуги. Ринок є специфічною сферою взаємодії між виробником і споживачем, між власниками грошей, це сфера їх взаємовідносин.

В широкому розумінні ринок розглядається як певний спосіб організації економічного життя.

7.3. Фізкультурно-спортивні організації як об'єкти менеджменту

Підприємництво потребує відповідних організаційно-економічних структур. Головною серед них є фізкультурно-оздоровче підприємство (фірма, клуб).

Фізкультурно-оздоровче підприємство - це самостійний господарюючий суб'єкт, по виробництву ФОЗП. Діяльність якого регулюється Законом України «Про підприємництво».

З умовах ринкової економіки виробник ФОЗП діє як повноцінне підприємство тому потребує наявності менеджменту.

Менеджмент- це управління, функціональна діяльність по керівництву людьми у різноманітних організаціях. Тому в першу чергу необхідно визначитися у понятті - «організація». Існує десятки визначень цього поняття:

1. «Організацію характеризує порядок взаємодії частин які утворюють одне ціле» (Н.Вінер).
2. «Організація - це сукупність правил та дисципліни» (матеріали Паризького дому торгівлі).
3. «Система взаємозалежної поведінки визначеної кількості осіб» (Г.Саймен)
4. «Розглядати частини як організовані можливо коли між ними виникає комунікація» (У.Ешбі).

Як видно визначення залежать від того що приймається за основу організації. Це: то порядок, то зв'язки, то люди, а то і мета. Загальною рисою всіх визначень виступає єдність, цілісність. Це означає, що сукупність організованих елементів складається у самостійне утворення, тобто систему. Отже організація це система. У даному випадку піде мова про соціальні системи, основу яких складає людська діяльність. Зміст поняття «Організація» у вищезазначеному контексті теж саме декілька глумачень. Найбільш типовими уявленнями про організацію є такі:

• група людей, діяльність яких свідомо координується для досягнення загальної мети,

• двоє, або більше людей, що спеціалізуються у виконанні окремих видів діяльності, працюють сумісно, прагнуть до загальної мети, керуючись закріпленими правилами поведінки.

Приведені вище варіанти змісту поняття «Організація» дають змогу виділити такі її характеристики:

- більш ніж одна особа;
- різноманітна діяльність членів;
- координація виконання різноманітних функцій;
- наявність загальної мети.

Для більш точного визначення поняття «Організація» необхідно виявити її ознаки: направленість, програма дій, членство, чіткі границі, постійність, розділ праці, ієрархія влади, формальні правила та проц. тури.

У багатьох організаціях фізкультурно-оздоровчої сфери застосування менеджменту пояснюється тим, що організація як відкрита система взаємодіючих із зовнішнім середовищем впливаючи на нього через вирішення своїх завдань і навпаки зовнішні фактори по різному впливають на діяльність самої організації. Через це організація потребує відповідної адаптації до зовнішнього середовища, яке часто змінюється і певної реакції на ці зміни. В цих умовах організація зможе успішно функціонувати і добиватися реалізації своєї мети лише від ефективної діяльності менеджерів. Які здійснюють менеджмент. Менеджер це специфічна професія яка погребує з одного боку покликання до підприємницької діяльності, а з іншого - знань та вмінь організаційно-управлінського характеру у фізкультурно-оздоровчої сфері.

7.4. Сутність менеджменту

Термін «Менеджмент» дуже широке поняття яке включає в себе:

- вміння добиватися поставленої мети, використовуючи працю, інтелект, мотиви поведінки інших людей;
- вид специфічної діяльності по керівництву людьми;
- чітке реагування на новизну та зміну середовища;
- це мистецтво керівника.

Існують багаточисельні визначення поняттю «менеджмент». Зупинимось на одному з них і відповідності з назвою курсу.

Фізкультурно-оздоровчий менеджмент це специфічна діяльність окремих категорій фахівців спрямована на координацію зусиль груп людей, об'єднаних в організації у різних сферах суспільства, основним завданням яких є збереження та підвищення рівня здоров'я засобами ФК, різних соціально-вікових груп населення.

Фізкультурно-оздоровчий менеджмент необхідно розглядати як діяльність спрямовану на отримання прибутку завдяки реалізації продукту (товари, послуги) так і діяльність по виконанню завдань визначених суспільством (державою) з меншими витратами. Перший вид діяльності більш притаманний комерційним (приватним) організаціям другий державним і громадським.

Виходячи звідти у менеджменті виділяють два види відповідальності перед суспільством - юридичну та соціальну.

Юридична відповідальність - це виконання вимог конкретних актів (законів, указів, норм та т.п.).

Соціальна відповідальність - це добровільна реакція на соціальні проблеми (створення робочих місць, запити груп населення).

Тільки повна функція менеджменту можна за допомогою ролей, функцій, вмінь і ролей менеджера.

Ід функціями менеджменту слід розуміти відносно відособлені види діяльності обов'язкові для забезпечення успіху.

Функції менеджменту виникли в результаті поділу і спеціалізації праці і поділяються на основні (загальні) та спеціальні (специфічні).

Загальні функції. Функція «цілеполягання» - визначення основних (загальних, конкретних). Перспективних, поточних цілей діяльності організації в цілому та окремих членів.

Функція «планування» - це визначення стану та майбутньої перспективи організації. Ця функція повинна відповідати на три головні питання: 1. Де ми знаходимося в теперішній час?

2. Куди ми хочемо рухатися?

3. Як ми збираємося це зробити?

За допомогою планування менеджери намагаються встановити основні напрямки зусиль і приймати рішення, які забезпечують єдність діяльності всіх членів організації для досягнення цілей. При здійсненні цієї функції необхідно дотримуватися наступних принципів: об'єктивності (обмеження), реальності (альтернативи), комплексності, оптимальності, єдності інтересів організації та споживачів.

Функція «організація» - це процес встановлення порядку та послідовності цілеспрямованої взаємодії членів організації для досягнення визначених завдань, спеціально розробленими для цього метода та засобами з найменшими ресурсними витратами.

Функція «мотивація» - це підбір та використання стимулів (моральних та матеріальних) спонукаючих людей до ефективної та результативної індивідуальної та колективної праці. Мотивація базується на двох категоріях: потреби (первинні, вторинні) та винагороди (внутрішні, зовнішні).

Функція «контроль» складається з спостережень за процесом діяльності організації, виконанням службових обов'язків, виявленням відхилень з метою внесення коректив. Основні принципи контролю: своєчасність, постійність, всебічність, ефективність.

Кількість та види специфічних функцій необмежена і залежить від специфіки діяльності конкретної організації.

7.5. Маркетинг фізкультурно-оздоровчих послуг

7.5.1. Поняття про маркетинг та його складові

Сам термін **маркетинг** походить від англійського слова **market** ринок та означає діяльність у області ринку, збуту товарів та послуг.

Маркетинг визначається як підприємницька діяльність яка управляє просуванням товарів та послуг від виробника до споживача.

Маркетинг це соціальний процес завдяки якому прогнозується, розширюється та задовольняється попит на товари та послуги за допомогою їх розробки, пересування та реалізації.

Як бачимо маркетингова діяльність спрямована перш за все на людину, як споживача. Можна сказати, що маркетинг це філософія підприємництва, його ідеологія та доктрина.

Основна заповідь маркетинга: головне виробляти те, що можливо продати, замість того щоб пробувати продати те що можна виробити.

Визначають такі основні етапи маркетинга:

1. Визначення попиту та бажань споживача.
2. Вихід на свій ринок збуту (що, за скільки, де, коли, як).
3. Рекламна діяльність.

Основними складовими маркетингу поступають такі категорії: нестаток, потреба, запиту, товар, обмін, угода, ринок.

7.5.2. Види фізкультурно-оздоровчих послуг

Під фізкультурно-оздоровчою послугою розуміється специфічна діяльність, спрямована на досягнення бажаного психофізичного чи емоційного стану людини засобами ФК.

Виробництво ФОЗП базується на використанні специфічних засобів виробництва - споруд, обладнання, інвентаря тощо. Процес виробництва ФОЗП виступає як процес праці відповідних фахівців.

Водночас існують досить істотні відмінності між виробництвом матеріального продукту і ФОЗП

Розглянемо деякі з них:

1. Невідчутність ФОЗП
2. Неможливість збергання ФОЗП.
3. Не віддленість ФОЗП від джерела виробництва
4. Відносна несталість якості ФОЗП.
5. Обов'язковість регулярного споживання.

На сьогоднішній день виділяють такі види послуг:

Фізкультурно-виховні - спрямовані на досягнення оптимального здоров'я та також формування якостей та здібностей (дошкільні, ПТУ, ВНУ, Армія).

Фізкультурно-виховно-оздоровчі - забезпечення та зміцнення здоров'я, виховання навичок здорового способу життя.

Фізкультурно-рекреаційні - за умов раціонального дозволу на покращення психофізичного стану людини (змагання, туризм).

Фізкультурно-рекреаційно-відпочинкові - ефективний відпочинок, відновлення (туризм).

5. Спортивно-тренувальні - спрямована на досягнення бажаного результату (розряд, місце ін.).

Наведена класифікація послуг не єдина, їх можна розподіляти за іншими критеріями.

1. Послуги що забезпечують задоволення позачергових потреб людини.
2. Послуги, споживання яких не викликає першочергової необхідності.

До першого виду послуг слід віднести фізкультурно-виховні. До другого виду можна віднести фізкультурно-видовишні, фізкультурно-рекреаційні, спортивно-тренувальні.

Існує ще один критерій класифікації ФОЗП. Це спосіб користування послугами: безплатні, платні.

ФОЗП як товар має відповідні властивості. Головні з них: споживча вартість (корисність), ціна послуги.

Споживча вартість ФОЗП це її здатність задовольнити ті чи інші потреби споживача.

На якість ФОЗП впливають такі фактори:

- а) рівень кваліфікації фахівців;
- б) якість матеріально-технічної бази,
- в) умови надання (комфорт);
- г) рівень контролю;
- д) урахування індивідуальних особливостей споживача,
- е) види фізичних вправ,
- ж) супутні послуги.

Ціна послуги один із головних елементів маркетингу. Необхідно розрізняти ціну та цінність ФОЗП (безкоштовність, дорогий товар). Ціни на ФОЗП можуть бути фіксовані (прямі) перемінні (місце, рівень ін.), варіативні (поперемінні), комбіновані (комплекс).

Реклама є важливішим елементом діяльності у плані маркетингу, основною метою якої є не тільки інформація про товари чи послуги призначених для потенційних клієнтів, бо покупця але і створення іміджу фірми або установи. Люба рекламна дія має три першорядні конкретні параметри: ефективність, адресат, позитивна якість.

Розглянемо конкретно ці три параметри. Ефективність реклами залежить у першу чергу від носія інформації.

Щитова реклама - є максимально ефективним засобом при довготривалій реалізації товарів незмінної номенклатури по незмінному адресату, при чому товарів, опис яких вищується в одне два слова.

Представницька реклама - проспекти, календарі, буклети та все інше, що подветься потенційному клієнту «особисто в руки» - ефект максимальний. Хоча б тому, що реклама звільняється від додаткового навантаження щодо звертання уваги і потрапляє прямо у «мозок». Однак, треба пам'ятати про правильний вибір адресату.

Почтова реклама має високу, але примхливу ефективність, яка дуже сильно залежить від точності вибору адресатів та складу рекламного листа.

Газетна та журнальна реклама - відносно недорогий засіб активізації разового збуту. При виборі газети чи журналу необхідно звертати увагу на: а) періодичність видання, б) спеціалізацію видання; в) читачський рейтинг.

Реклама на радіо і телебаченні - дещо ефективніша від газетно-журнальної. Однак, її ефективність є відносною. По-перше, це найдорожче рекламне задоволення (наприклад, хвилинний ролик коштує приблизно стільки, скільки 40 газетних оголошень на два абзаци, які читаються за ту ж хвилину). По-друге, це маса непотрібних споживчих звертань, так званий «сміттєвий» ефект.

Завершуючи про ефективність можна додати що первинна ефективність реклами визначається сумою прибутку від звертань споживачів товару чи послуги.

Другий параметр рекламної діяльності - це адресат. Знання адресату - це ключ до грамотного добору масштабу, типу та конкретної форми рекламного заходу, бо тогальна реклама погребує надмірних коштів. При виборі адресату треба врахувати наступне:

- хто саме повинен звернути увагу;

- який параметр товару чи послуги першочерговий для прийняття рішення - ціна, якість, щось інше.

Третій параметр рекламної діяльності - позитивна якість, яка складається з ціни, якості та іміджу товару чи послуги. Справа більш тонка ніж демонстрація їх якості. В ідеалі імідж товару вписується в більш

широкий «міждз способу життя» у напівфантастичній але дуже привабливий світ. У рекламно розвинених країнах створені мільярди таких світів таких світів. У рекламно розвинених країнах створені мільярди таких світів. Образотворчими, стилістичними, лексичними засобами. Один товар вписується у світ Старої армії, другий, у світ сучасної молоді, третій у світ мого...

Узагальнююче усе вищесказане можна упросто сказати: ці можуть бути розглянуті як головні принципи організації рекламної діяльності:

1. Зацікавити клієнтів, вміло використовувати малюнки, ілюстрації та інші засоби реклами що привертають увагу клієнтів яким її адресовано.
2. Підтримувати їх зацікавленість підкреслюючи вигоди пропозиції.
3. Викликати бажання, або асоціації, які потенційний клієнт бажав би зі своєю користю.
4. Показувати переваги: вартість залежить не від низької ціни, а від кращого обслуговування, вищої якості. Важливо звертатися до почуття власної гідності, викликати у нього відповідні асоціації.
5. Організувати (полегшити) покупку. Необхідно проінформувати клієнтів де і як вони можуть реалізувати певні пропозиції (щодо продукту чи послуги).
6. «Дати сигнал до дії: «Не марнуй часу», «попався», «випадоку» тобто зацікавити клієнтів негайним виконанням пропонованого, поки інші справи не відвернуть їхньої уваги.

Теорію рекламної діяльності треба дуже обережно адаптувати до практики і відштовхуватись не від рекомендацій, а від реального життя. Не треба намагатися за допомогою реклами реконструювати свідомість поки вона ще цього не сприймає. Набагато мудріше - кращі методики рекламної діяльності підстроювати під сприйняття населенням.

Контрольні запитання:

1. Що таке підприємництво?
2. Назвіть основні види підприємництва.
3. Що таке ринок?
4. Дайте визначення менеджменту.
5. Вкажіть ознаки організації (як установи).
6. Що таке «Маркетинг»?
7. Що таке ФОЗП?
8. Назвіть основні види ФОЗП.
9. Назвіть параметри рекламної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України про фізичну культуру і спорт. - М.: Фізкультура і спорт, 1983
2. Введение в теорию физической культуры. - М.: Фізкультура і спорт, 1983
3. Воронова К.А. Пути совершенствования управления физкультурным движением. - М.: Фізкультура і спорт, 1976
4. Спутник физкультурного работника. - Фізкультура і спорт, 1977
5. Вилькин Я.С., Каневец Т.М. Организация работы по массовой физической культуре и спорту. - М.: Фізкультура і спорт, 1985
6. Справочник физкультурного работника. - К.: Здоров'я, 1981
7. Элисеев Л.Н., Лошков В.Ф. Физкультурно-спортивная работа для трудящихся. - М.: Профиздат, 1973
8. Фурманов А.Л., Ксан М.Ф. Физкультура трудящих. - Минск; поль, 1988
9. Нифонтова Л.Н. Организация и проведение физкультурных минуток и микропауз активного отдыха, - М., 1980
10. Сапожн Г. Физическая культура в режиме, - М., 1979
11. Филимонов Ф.О. Физическая культура в учебных заведениях. - М., 1990
12. Методические рекомендации по организации деятельности сельской местности. - Львов, 1986
13. Кулеба А.К. Физическая культура и спорт трудящихся агропрома. - М.: Профиздат, 1987
14. Кузьмак В.С., Осинцев А.А. Социально-экономические проблемы физической культуры и спорта. - М.: Фізкультура і спорт, 1981
15. Дударев И. Культурно-спортивные комплексы. - К.: Здоров'я, 1989
16. Земля здоровья и спорт. - М.: Фізкультура і спорт, 1986
17. Данек К. Искусство отдыхать. - М.: Фізкультура і спорт, 1980
18. Кономарев Н.И. Социальные функции. - М.: Фізкультура і спорт, 1974
19. Ковалев Я.А. Организация работы физкультурно-оздоровительного лагеря. - К., 1989
20. Богатирев П. Вопросы народного искусства. - М., 1981
21. Брудный В. Обряды вчера та сьогодні. - К., 1986
22. Ганкин Д. Массовые праздники. - М., 1976
23. Баркин К.В. Алфавит туризму. - К., 1973
24. Васильев М.Р. В помощь организаторам туризма, 1973
25. Справочник туриста. - М.: 1984